

ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Д. І. Погрібний,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри
господарського права Національного
університету «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
провідний науковий співробітник НДІ
правового забезпечення інноваційного
розвитку НАПрН України*

У статті аналізується правова структура феномену «трансфер технологій» у проблемному аспекті недостатньої розробленості понятійного апарату. Особлива увага приділяється проблематиці термінології та співвідношення правового обсягу таких понять, як «технологія» і «трансфер технологій», сформульовано їх ознаки. Трансфер технологій є основною формою впровадження інновацій.

***Ключові слова:** технологія, трансфер технологій, інновації, інноваційна діяльність, результат науково-технічної діяльності.*

Постановка проблеми. В умовах жорсткої конкуренції інноваційний розвиток України в переважній більшості залежить від інтегрованості суб'єктів інноваційної діяльності в глобальний трансфер технологій як його невід'ємної складової. Трансфер технологій стосується важливих державних інтересів у сфері економіки та суттєво впливає на рівень науково-технічного і соціально-економічного розвитку України.

Відомий учений, лауреат Нобелівської премії 1987 року за внесок до теорії економічного зростання Роберт Солоу в своїй праці переконливо довів, що основу економічного зростання становить науково-технічний прогрес, що реалізується в технологічних інноваціях [1]. Економічний розвиток

відбувається в результаті відмови від застарілих технологій і за рахунок інвестицій в освоєння (впровадження) нових технічних рішень, форм і способів виробництва [2, с. 16-21].

Відомо, що основу сучасної економіки складають «знання», що втілені у «високих технологіях». Дедалі більше «знання» стають головним чинником економічного панування високорозвинених держав на світовій арені [3, с. 228, 231]. Сучасне виробництво доволі складне та наукоємне. Появі нового технічного рішення зазвичай передує період накопичення знань, які дозволяють вийти за відомий рівень техніки. Україна завжди відзначалась високим рівнем наукового потенціалу (23 місце займає Україна відповідно до рейтингу за кількістю патентів (World Intellectual Property Indicators)). Разом із тим, відзначається парадоксальна ситуація, коли при наявності вагомих результатів науково-технічної діяльності країна відчуває дефіцит у їх використанні (впровадженні) у виробництві, освіті, науці, медицині, сільському господарстві тощо.

Відомо, що рівень і якість використовуваних технологій багато в чому визначають позицію країни у світовій ієрархії. На жаль, Україна продовжує залишатися серед найбільш відсталих у технологічному розвитку країн. Про це свідчать дані Всесвітнього Економічного Форуму (звіт Global Competitiveness Report – рейтинг глобальної конкуренції за 2013-2014), Україна посідає 84 місце. А в рейтингу, що визначає рівень упровадження інновацій (The Global Innovation Index 2013) Україна займає 71 місце.

Перспективи подальшого економічного розвитку України визначаються тим, чи зможемо ми перейти на інноваційний шлях розвитку, який є підґрунтям для отримання довгострокових переваг серед конкурентів. Виділяють три типи стратегій інноваційного розвитку: **стратегія** переносу (використання іноземного науково-технічного й виробничого потенціалу шляхом залучення прямих іноземних інвестицій і трансферу новітніх технологій), **стратегія** запозичення (використання власного науково-технічного потенціалу при виробництві високотехнологічної продукції

розвинутих держав світу), **стратегія** нарощування (використання власного науково-технічного та виробничо-технічного потенціалу). В Україні застосовується перший та частково другий тип інноваційного розвитку. Як слушно зазначає С. Ю. Погуляєв, від формули ринку «сировина + устаткування + послуги + знання» високорозвинені країни перейшли до формули – «знання + послуги + устаткування + сировина», що рівнозначно терміну «торгівля технологіями» [4, с. 3], більш відомому як «трансфер технологій». При цьому без належного правового регулювання інноваційної діяльності й трансферу технології є неможливим інноваційний розвиток жодної країни світу.

Незважаючи на зростання значення трансферу технологій, існує низка суперечностей і проблем розвитку цієї системи, зокрема, у сфері законодавчого регулювання. Так, потребують перегляду та вдосконалення термінологія у сфері трансферу технологій; класифікація договорів у цій сфері; істотні умови договорів, які опосередковують трансфер технологій; порядок розподілу майнових прав на технології, які створені за рахунок коштів державного бюджету, а також низка інших питань.

Стан розробленості проблеми. Останніми роками значно зріс інтерес як вітчизняних, так і іноземних науковців до проблем трансферу технологій. Науково-теоретичне підґрунтя дослідження становлять наукові доробки відомих учених, отримані в різні періоди розвитку правової науки та викладені в їх працях, зокрема Г. А. Андрощука, С. І. Архіпової, Ю. Є. Атаманової, М. М. Богуславського, О. М. Вінник, Е. Я. Волинець-Руссет, М. В. Волинкіної, В. М. Гайворонського, М. Л. Городиського, В. А. Дозорцева, Д. В. Задихайла, О. М. Давидюка, Ю. М. Капіци, П. П. Крайнева, В. К. Мамутова, Н. М. Мироненко, О. П. Орлюк, Б. І. Пугінського, А. Г. Светланова, О. Д. Святоцького, О. Ф. Черданцева, Ю. Є. Якубівської тощо. Варто відзначити, що наявні наукові дослідження не знижують актуальності обраної теми. Але є низка зазначених проблем, які потребують додаткового дослідження.

Метою дослідження є розробка положень теоретичного й практичного характеру, спрямованих на розкриття особливостей господарсько-правового регулювання відносин, що виникають у сфері трансферу технології; розкриття базових понять «технологія» і «трансфер технології» та їх основних ознак. А також визначення актуальних проблем господарсько-правового регулювання й можливих шляхів їх розв'язання на підставі аналізу національного законодавства у сфері трансферу технології.

Законодавство про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій базується на Конституції України, Господарському кодексі України, Цивільному кодексі України, законах України «Про пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки», «Про інноваційну діяльність», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», «Про захист від недобросовісної конкуренції» тощо, низці підзаконних нормативно-правових актів, а також чинних міжнародних договорах України.

Верховною Радою України у вересні 2006 р. було прийнято Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [5], яким законодавець намагався врегулювати відносини у сфері трансферу технологій. Зокрема, надав визначення таких дефініцій, як «технологія», «високі технології», «ноу-хау», «ліцензія», «трансфер технологій», «об'єкт технології», «патентна чистота» тощо. Передбачається врегулювання суспільно-правових та соціально-економічних відносин, що стосуються передання та застосування нових складових технологій, зокрема об'єктів права інтелектуальної власності, забезпечення технологічного оновлення вітчизняного виробництва, стимулювання суб'єктів інноваційної діяльності. В контексті розгляду господарсько-правового регулювання у сфері «трансферу технологій» необхідно розглянути, що являє собою «технологія» та, відповідно, її трансфер.

У ст. 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [5] зазначено, що технологія – результат науково-технічної діяльності, сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг. Не важко помітити, законодавче визначення поєднує в собі три самостійні складові, а саме: 1) результати інтелектуальної, творчої діяльності (об'єкти права інтелектуальної власності); 2) ноу-хау; 3) науково та науково-прикладні результати, які окремо є самостійними об'єктами правового регулювання (ст. 1 Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій») [5].

Слід відзначити, що в науковій літературі немає єдиного підходу до визначення поняття «технологія». Термін «технологія» грецькою «*techne*» – мистецтво, майстерність – і «*logos*» – наука, слово. С. І. Ожегов дотримується традиційного підходу й визначає технологію як сукупність виробничих методів і процесів у певній галузі виробництва, а також науковий опис способів виробництва [6, с. 692]. Більшість науковців пов'язує технологію з перетворенням, практичною реалізацією наукових знань та інформації і подають таке визначення: «технологія – науково-технічні, виробничі, управлінські знання та досвід» [7, с. 10].

Особливої уваги заслуговує позиція Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІС), згідно з якою технологія розуміється, як систематизоване знання про спосіб проведення продукту або про надання послуг у промисловості, сільському господарстві або торгівлі, незалежно від того, у якій формі закріплене це знання: це може бути винахід, корисна модель, промисловий зразок, сорт рослини або технічна інформація у вигляді певного набору документів чи певний досвід і навички фахівців, які здатні створити конструкцію, встановлювати, збирати, обслуговувати або працювати на промисловій установці чи промислового устаткуванні, керувати

промисловим або торговельним підприємством у процесі виробництва [8, с. 52].

Фактично, у визначенні, поданому ВОІС, зміст поняття «технологія» розкривається через «знання», які, у свою чергу, повинні бути а) систематизовані; б) зафіксовані (винахід, корисна модель, промисловий зразок, сорт рослини або технічна інформація у вигляді певного набору документів чи досвіду і навичок фахівців); в) орієнтовані на впровадження (використання) в промисловості, сільському господарстві або торгівлі. Міжнародна організація в галузі трансферу технологій Конференція ООН з торгівлі й розвитку (UNCTAD) визначає «технологію», як систематизовані знання, що використовуються для випуску відповідної продукції, для застосування відповідного процесу або надання послуг [9, с. 10].

Разом із тим, технологія за методологією, викладеною в міжнародних документах ООН, поєднує в собі набір конструкторських рішень, який охоплює методи і процеси виробництва (ноу-хау, досвід, навичок у галузі управління та організації) товарів і послуг (dissembled technology) та матеріалізовану чи втілену (опредметнену) технологію, що охоплює машини, обладнання, споруди, цілі виробничі системи та продукцію з високими техніко-економічними параметрами (embodied technology) [10].

У зазначених умовах розвитку «економіки знань» до традиційного розуміння терміна «технологія» додається інше його значення. Поняття «технологія» в цьому випадку використовується для опису процесів, що відбуваються в бізнесі, науці, культурному, інформаційному та іншому середовищі. У результаті деякі науковці схильні визначати «технологію» як об'єкт інтелектуальної власності, до якого відносять об'єкти патентного права, ноу-хау й авторські права. Визначаючи при цьому, що це насамперед науково-технічні, виробничі, управлінські знання й досвід. При цьому технологія як сукупність науково-технічних знань є нематеріальним об'єктом [11, с. 3-4].

Так, Б. М. Падучак поняття «технологія» визначає як виражений в об'єктивній формі результат наукової та науково-технічної діяльності, який включає в тому чи іншому поєднанні винаходи, корисні моделі, промислові зразки та інші результати інтелектуальної, творчої діяльності або інші об'єкти права інтелектуальної власності, які підлягають правовій охороні згідно з нормами Цивільного кодексу України, а також результати інтелектуальної, творчої діяльності, які не підлягають правовій охороні згідно з нормами Цивільного кодексу України (ноу-хау, технічні дані, інша інформація), і може бути технологічною основою практичної діяльності в цивільній та військовій сферах [12, с. 58]. С. Терехова під технологією пропонує розуміти результати науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт та інноваційну продукцію [13].

Низка авторів розділяють поняття «технологія» на науково-технічні знання (включаючи методи, форми та способи їх використання), які застосовуються в ході розробки, виробництва та експлуатації товарів, утілені в матеріальні носії чи наявні в інтелекті суб'єктів і які мають комерційну цінність і багатоцільове використання [14, с. 11-12] та на результат інтелектуальної діяльності, в основу якої покладено технічні знання й інформацію про нові ефективні й економічні виробничі процеси, що дають змогу виробляти матеріальні об'єкти» [14, с. 12].

Зауважимо, що поняття «технологія» охоплює систематизовані знання, необхідні для виконання операцій технологічного характеру, процесу виробництва продукції, надання послуг. І визначати «технологію» як результат науково-технічної діяльності (наукові та науково-прикладні результати) чи об'єкти права інтелектуальної власності (винаходи, корисні моделі, твори наукового, технічного характеру, комп'ютерні програми, комерційні таємниці), ноу-хау (ст.1 Закону України) [5] або навіть як застосування необхідного для здійснення цього процесу обладнання чи сировини є не зовсім коректним. Власне, не кожний результат інтелектуальної, творчої діяльності (навіть запатентований процес

виробництва) є готовим до використання як технологія. Можна лише вести мову про той результат інтелектуальної, творчої діяльності, який належним чином комерціалізований у господарському обігу, тобто існує у вигляді інновації.

На сучасному етапі технологія як сукупність знань поєднує в собі науку (процес пізнання), певні галузі техніки та відповідні сфери виробництва. Технологія виражає процес цілеспрямованого застосування накопичених знань і досвіду з метою найбільш ефективного поєднання результатів науково-технічної діяльності та результатів інтелектуальної, творчої діяльності з реальними потребами процесу виробництва та/або реалізації і зберігання конкурентоспроможної продукції, надання послуг на рівні останніх досягнень світової науки.

Вважаємо, що технологія не є результатом інтелектуальної, творчої діяльності або об'єктом права інтелектуальної діяльності. Поняття «технологія» слід розкривати через сукупність «систематизованих знань». Таке твердження базується на науковій позиції, де основою визначення «технології» є «знання». Так, В. А. Дозорцев відзначав, що знання, поряд із матеріальними речами, стали об'єктом суспільних відносин, а тому виникла проблема їх правового регулювання, зокрема встановлення правового режиму знань [15, с. 12]. Знання – це не тільки процес пізнання, а і його результат у будь-якій об'єктивній формі як відомості про факти об'єктивної дійсності. Таке розуміння терміна «знання» є загальновизнаним у правовій та економічній науковій літературі [16, с. 57]. Цей висновок може й повинен бути застосований і в сфері трансферу технології.

Отже, під поняттям «технологія» слід розуміти всю сукупність «систематизованих знань», що використовуються для випуску певної продукції, застосування певного процесу чи надання відповідних послуг, і незалежно від того, у якій об'єктивній формі вони виражені. І, відповідно, об'єктом «технології» як «сукупності систематизованих знань» є наукові та науково-прикладні результати, об'єкти права інтелектуальної власності

(винаходи, корисні моделі, твори наукового, технічного характеру, комп'ютерні програми, комерційні таємниці), ноу-хау тощо. Перелік об'єктів «технології» є невичерпним і не залежить від наявності чи відсутності правової охорони щодо результатів інтелектуальної, творчої діяльності.

Дії, які здійснюються з технологією, мають назву «трансфер». На думку Д. Гібсона, «трансфер» – це рух технологій із використанням будь-яких інформаційних каналів від одного індивідуального або колективного носія до іншого [17, с. 20]. Необхідно відзначити, що для України трансфер технологій (transfer technology – передача технології) – це досить нове явище, яке було визначено Законом України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [5], відповідно до якого, трансфер технології – передача технології, що оформляється шляхом укладення між фізичними та/або юридичними особами двостороннього або багатостороннього договору, яким установлюються, змінюються або припиняються майнові права та обов'язки щодо технології та/або її складових (ст.1 Закону України).

Із законодавчого визначення є зрозумілим, що трансфер технологій визначається суто через договірне поняття, через передачу технології, права на яку переходять від однієї особи до іншої шляхом укладення цивільно-правової угоди. До недоліків такого визначення слід віднести неврегульованість понять предмета, об'єкта «трансферу технології», фактично відсутність умов та змісту «трансферу технології», неврегульованість законодавством моменту передачі прав на технологію за договором, відсутність легітимного визначення поняття «інжиніринг», виключення з переліку договору комерційної концесії тощо. Закон переважно містить регулюючі правові норми, які встановлюють, фактично, заходи державної політики у сфері регулювання галузі трансферу технологій.

Міжнародна організація в галузі трансферу технологій Конференція ООН з торгівлі й розвитку (UNCTAD) [9, с. 11] визначає поняття «передача (трансфер) технологій» як передачу систематизованих знань для випуску відповідної продукції, застосування відповідного процесу чи надання

відповідних послуг. У свою чергу, за визначенням Ради з наукових та промислових досліджень (CSIR) трансфер технології являє собою процес, при якому інтелектуальна власність перетворюється на фізичний продукт чи процес, який генерує комерційну вигоду або може бути використаний на благо суспільства [18].

Л. І. Федулова [19, с. 6-7] визначає трансфер технологій як передачу систематичного знання про виробництво продукції, застосування процесу чи надання послуг. У свою чергу, О. Б. Бутнік-Сіверський розуміє трансфер технологій як термін, що поєднує в собі наукові дослідження технології, її масштабування та оптимізацію, маркетинг, організацію збутової мережі тощо. З ним погоджуються О. П. Орлюк, С. Ф. Ревуцький, В. І. Нежиборець, Л. Ю. Федченко [20, с. 55].

Деякі вчені під технологічним обміном або передачею (трансфером) технологій мають на увазі досить широкий спектр міждержавних або внутрішніх економічних відносин ринкового характеру. Зокрема, це може бути купівля-продаж патентів, ліцензій і ноу-хау, торгівля товарами, надання послуг типу «інжиніринг», підготовка фахівців із цивільних і воєнних спеціальностей необхідного рівня кваліфікації і т. ін. [21, с. 15].

Із точки зору С.В. Терехової, технологічний трансфер (technology transfer) може трактуватися як процес поширення науково-технічних знань; практичне використання наукових знань, одержаних на іншому підприємстві чи організації; перехід від фундаментальних знань до технічних засобів; пристосування наявної техніки до нового використання [13]. Таке твердження переважно відповідає обраній нами концепції «технологія – це знання». Стосовно пристосування існуючої техніки до нового використання, то, на наш погляд, вона не відповідає сутності трансферу технологій як явищу трансферу «систематизованих» знань.

У цьому контексті слід приділити увагу визначенню трансферу, що дається згідно з офіційними рекомендаціями Організації з економічного співробітництва та розвитку (OECD) – Керівництва Фраскати: трансфер

технологій – це передача науково-технічних знань і досвіду для надання науково-технічних послуг, застосування технологічних процесів та випуску продукції [22]. Критерієм наявності факту передачі є активне застосування знань та досвіду з виробничою метою.

На нашу думку, «трансфер технологій» – це процес, за допомогою якого вся сукупність «систематизованих знань» (наукові та науково-прикладні результати, об'єкти права інтелектуальної власності (винаходи, корисні моделі, твори наукового, технічного характеру, комп'ютерні програми, комерційні таємниці) незалежно від того, у якій об'єктивній формі вони виражені, використовуються для забезпечення приватних і суспільних потреб. Метою трансферу технологій може бути як комерційне використання технологій (у виробництві товарів та послуг, залучення додаткових ресурсів для подальших досліджень і розробок тощо), так і некомерційне.

Висновки. Господарсько-правове регулювання трансферу технологій повинно здійснюватися шляхом прийняття відповідних нормативно-правових актів, зміни чи вдосконалення наявних нормативно-правових актів. Вітчизняні нормативно-правові акти в разі їх детального аналізу виявляються такими, що певною мірою не узгоджуються з європейським та міжнародним стандартами. Незважаючи на виняткову важливість трансферу технологій, в Україні через слабку взаємодію науки і бізнесу трансфер технологій не знайшов свого розвитку» [23, с. 87]. Через недосконале правове регулювання трансферу технологій Україна реально втрачає можливість стати на шлях інноваційного розвитку економіки. Слід визнати, що належне правове регулювання трансферу технологій є необхідною умовою ефективного функціонування національної інноваційної системи в цілому.

Загалом, особливість відносин, пов'язаних із трансфером технологій, полягає в їх комплексному характері правового регулювання, який передбачає як приватноправове, так і публічно-правове регулювання: цивільне законодавство, що регулює в тому числі відносини у сфері права інтелектуальної власності та договірні відносини; антимонопольне

законодавство, а також нормативно-правові акти, на підставі яких здійснюється правове регулювання інвестиційної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Solow R. Contribution to the Theory of Economic Growth [Електронний ресурс] / R. Solow // Quarterly Journal of Economics. – 1956. – Vol. 70. – No. 1. (Feb., 1956). – P. 65–94. – Режим доступу : http://faculty.lebow.drexel.edu/LainczC/cal38/Growth/Solow_1956.pdf. – Заголовок з екрана.
2. Акаев А. А. Технологическая модернизация промышленности и инновационное развитие – ключ к экономическому возрождению России в XXI веке / А. А. Акаев, И. Е. Ануфриев, Г. П. Попов // Инновации. – 2010. – № 11. – С. 15–28.
3. Друкер П. Ф. Эпоха разрыва: ориентиры для нашего меняющегося общества : [пер. с англ.] / П. Ф. Друкер. – М. : Вильямс, 2007. – 322 с.
4. Погуляев С. Ю. Передача технології як вклад в просте товариство : автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / С. Ю. Погуляев. – Харків, 2002. – 19 с.
5. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14 вересня 2006 р. № 134–V // Відом. Верхов. Ради України. – 2006. – № 45. – Ст. 434.
6. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. – М. : ИТИ Технологии, 2008. – 944 с.
7. Богуславский М. М. Международная передача технологий: правовое регулирование / М. М. Богуславский, О. В. Воробьева, А. Г. Светланов. – М. : Наука, 1985. – 279 с.
8. Всемирная организация интеллектуальной собственности. Основы интеллектуальной собственности. – К. : Изд. дом «Ин Юре», 1999. – 600 с.
9. Скородумов, А. И. Институциональные основы международного трансфера технологий: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.01. – Москва, 2005. – 189 с.
10. Метелица А. Обзор правового регулирования международной передачи технологий [Електронний ресурс] / А. Метелица // Журнал междунар. права и междунар. отношений. – 2010 – № 2. – Режим доступу : <http://www.evolutio.info/content/view/1689/232/>. – Заголовок з екрана.
11. Корчагин А. Совершенствование системы технологического обмена / А. Корчагин, О. Нарумова, Н. Орлова // Интеллектуальная собственность. – 1999. – № 1. – С. 2–14.
12. Падучак Б. М. Технологія як об'єкт цивільно-правових відносин / Б. М. Падучак // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2009. – № 5 (49). – С. 54–59.

13. Теребова С. В. Трансфер технологий как элемент инновационного развития экономики [Электронный ресурс] / С. В. Теребова // Проблемы развития территории. – 2010. – № 4. – С. 31–36. – Режим доступа : <http://elibrary.ru/item.asp?id=15119827>. – Заголовок з экрана.
14. Горбунов Н. И. Государственное регулирование торговли наукоемкой продукцией, технологиями и ноу-хау / Н. И. Горбунов, В. Г. Золотых // Патенты и лицензии. – 1994. – № 3–4. – С. 10–13.
15. Дозорцев В. А. Законодательство и научно-технический прогресс / В. А. Дозорцев. – М. : Юрид. лит-ра, 1978. – 192 с.
16. Дозорцев В. А. Правовой режим научно-технических знаний / В. А. Дозорцев // Сов. государство и право. – 1973. – № 6. – С. 52–59.
17. Гибсон Д. Трансфер технологий между субъектами рынка / Д. Гибсон // Трансфер технологии и эффективная реализация инноваций / сост. и общ. ред. Н. М. Фонштейн. – М. : АНХ, 1999. – С. 19–37.
18. The Council for Scientific and Industrial Research [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.csir.co.za/index.html>. – Заголовок з экрана.
19. Федулова Л. І. Економічна природа технологій та технологічного розвитку / Л. І. Федулова // Економічна теорія. – 2006. – № 6. – С. 3–16.
20. Економіко-правові проблеми в сфері інтелектуальної власності : монографія / [кол. авторів: О. П. Орлюк, О. Б. Бутнік-Сіверський, С. Ф. Ревуцький та ін.]; кер. авт. колективу, наук. ред. д. е. н., проф. О. Б. Бутнік-Сіверський. – К. : НДІ інтелектуальної власності АПрН України, 2006. – 372 с.
21. Соловйов В. П. Інноваційний розвиток регіонів: питання теорії та практики : монографія / В. П. Соловйов, Г. І. Кореняко, В. М. Головатюк – К. : Фенікс, 2008. – 224 с.
22. Frascati Manual [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://en.wikipedia.org/wiki/Frascati_Manual. – Заголовок з экрана.
23. Капіца Ю. М. Экспорт-імпорт технологій: правове регулювання / Ю. М. Капіца. – К. : Інтергід, 2001. – 104 с.

ХОЗЯЙСТВЕННО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ОТНОШЕНИЙ В СФЕРЕ ТРАНСФЕРА ТЕХНОЛОГИЙ

Погребной Д. И.

В статье анализируется правовая структура феномена «трансфер технологии» в проблемном аспекте недостаточной разработанности понятийного аппарата. Особое

внимание уделяется проблематике терминологии и соотношения правового объема таких понятий, как «технология» и «трансфер технологии», сформулированы их признаки. Трансфер технологии является основной формой внедрения инноваций.

Ключевые слова: технология, трансфер технологий, инновации, инновационная деятельность, результат научно-технической деятельности.

ECONOMIC AND LEGAL REGULATION IN THE FIELD OF TECHNOLOGY TRANSFER

Pogribnyy D.I.

In the majority of subjects, Ukraine in a competitive innovation development depends on the integration of innovation in the global technology transfer as an integral component. Transfer of technology concerning important state interests in economics, and has a significant impact on scientific, technical and socio-economic development of Ukraine.

We know that the foundation of the modern economy is "knowledge" that is embodied in the "high-tech". More and more "knowledge" are keys to economic dominance of the highly developed countries in the world. Modern production is quite complex and high-tech. The appearance of new technological solutions, usually preceded, during the accumulation of knowledge that can push the known prior art. Ukraine has always been marked by a high level of scientific potential (Ukraine takes the 23d place according to the ranking by the number of patents (World Intellectual Property Indicators)).

However, is observed paradoxical situation where the presence of significant results of scientific and technological activities, but the country is deficient in their use (implementation) in manufacturing, education, science, medicine, agriculture and so on.

Of course, the level and quality of technologies that are used largely determine the country's position in the global hierarchy. Unfortunately, Ukraine continues to be among the most backward in the technological development of countries. This is according to the World Economic Forum (Report Global Competitiveness Report - ranking global competition for 2013-2014), Ukraine occupies 84 place. And the ranking that determines the level of innovation (The Global Innovation Index 2013), Ukraine seats 71 place.

In this article the author examines the legal framework of the phenomenon of "technology transfer" in the problematic aspects of insufficient elaboration of the conceptual apparatus. Particular attention is paid to the problems of terminology and legal value of such concepts as "technology" and "technology transfer". Are formulated their signs. Transfer of technology is the basic form of innovation.

Key words: technology transfer, technology innovation, innovation, the result of scientific and technological activities.